Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr 22.
Scrisori netrancate nu se primescu. Manuscripte nu se retrimitu.
Birourile de anunciuri:
Brașovu, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescu în Viena *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Oto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Prețulu insertiunilorŭ: o seriă garmondu pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LII.

„Gazeta“ iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unu anu 12 fl., pe șése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate
Pe unŭ anŭ 40 franci, pe șése luni 20 franci pe trei luni 10 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectori.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unu anu 10 fl., pe șése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusulu în casă: Pe unu anu 12 fl. pe șése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 bani.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și insertiunile suntu a se plăti înainte.

Nr. 86. Brașovŭ, Luni, Marți 18 (30) Aprilie 1889.

Brașovŭ, 17 Aprilie v.

A trecutŭ o lună, de când amŭ publicatŭ faimósa poruncă a fișpanului Banffy din Bistriță privitóre la maghiarisarea instrucțiunei în școlele poporale române, susținute din fondurile școlare năseudene. Porunca însăși, îndreptată către comitetulŭ administrativŭ alŭ fundațiunilorŭ școlare din Năsĕudŭ, pórtă data de 11 Februarie n. 1889. Prin urmare suntŭ la mijlocŭ douĕ luni și jumĕtate, de când acestŭ ucazŭ fișpănescŭ a vĕdutŭ lumina dilei și încă n'avemŭ nicĭ cea mai mică scire, că óre făcut'au vr'unŭ pasŭ seriosŭ Năseudenii, spre a se apĕra în contra ilegalei și despoticei proceders a numitului fișpanŭ într'o cestiune atâtŭ de vitală, cum este cestiunea instrucțiunei poporale.

Scimŭ ce pretinde Banffy. Elŭ vrea ca limba maghiară sĕ se propună în legătură cu tóte obiectele de învĕțĕmêntŭ. Copii sĕ învețe versurĭ și cântece unguresci și sĕ fiă crescuțĭ în spiritŭ maghiarŭ. Despre originea Românilorŭ și trecutulŭ lorŭ sĕ nu li-se comunice nimicŭ, cu atâtŭ mai multŭ înse sĕ li-se spună, că „numai o națiune esistă și acésta este cea maghiară.“

Ei bine, Banffy pretinde, și a datŭ destule dovedĭ, că în privința acésta nu se genéză de locŭ. Der vorba e că cu ce dreptŭ pretinde?

O corespondentă din Năsĕudŭ, ce o publică „Sieb. d. Tageblatt“ din Sibiiu în numĕrulŭ sĕu de Sâmbătă constată, că amintita poruncă a produsŭ în Năsĕudŭ mare consternare și durere, căcĭ așa cevașĭ nu s'a mai pomenitŭ nicĭ în comitatulŭ Bistrița-Năsĕudŭ, unde volniciile și ilegalitățile suntŭ la ordinea dilei.

Mai departe constată numita corespondentă, că ordinulŭ lui Banffy este ilegalŭ, căcĭ la asemenĭ disposițiunĭ nu-lŭ îndreptățesce nicĭ articululŭ de lege 38 din 1868, nicĭ art. de lege 18 din 1879, nicĭ chiar ordonanța ministerială dela 20 Iunie 1879, nr. 17,284 care nu consună cu legea. „Banffy este comisarŭ reg. peste fondurile grănițeresci, de când înse este elŭ comisarŭ și peste organisațiunea școlară?... Și óre legile statului asupra școlelorŭ poporale potŭ fi delăturate în favórea lui Banffy, chiar primindŭ acesta orĭ ce împuternicire din partea guvernului?... Și școlele fundaționale năseudene stau sub scutulŭ autonomiei bisericesci...“

Tóte acestea suntŭ adevĕrate, și adevĕratŭ este, că porunca din vorbă a lui Banffy póte produce multŭ rĕu poporului, care este împiedecatŭ în desvoltarea sa firéscă.

Der óre este de ajunsŭ a se face constatările de mai susŭ? Nu se gândescŭ Năseudenii și la datoria sfântă ce-o au de a apĕra causa scolară atâtŭ de amenințată, luândŭ mĕsurile de lipsă spre a pune stavilă volniciei și ilegalitățilorŭ?

Amŭ dori sĕ aflămŭ ce cugetă frații noștri năseudenĭ în acéstă privință, căcĭ noi scimŭ, că tóte în lume trebue sĕ aibă o margine, chiar și despotismulŭ lui Banffy.

DIN AFARĂ.

Turburărĭ în Rusia.

„Gazeta Crucii“ din Berlinŭ, află din Varșovia, că disordine grave au isbucnitŭ în districtulŭ Lublinŭ. Țĕranii revoltațĭ arŭ fi fostŭ tratațĭ cu cea din urmă asprime; 100 dintr'ênșii arŭ fi fostŭ impușcațĭ pe câmpŭ, er 21 arŭ fi fostŭ trimișĭ în fața unei comisiunĭ marțiale.

Procesulŭ în contra luĭ Boulanger.

In Parisŭ circulă scirea, că guvernulŭ se pregătesce a face sĕ se aresteze individii, carĭ ducŭ la Bruxela și la Londra scrisorĭ adresate generalului Boulanger. Guvernulŭ pentru a justifica acéstă mĕsură, s'ar sprijini pe articolulŭ legii care dă administrației poștelorŭ monopolulŭ transportului scrisorilorŭ și alŭ depeșilorŭ. Comisiunea înaltei curțĭ a ascultatŭ pe d-lŭ Portalis, directorulŭ lui „XIX-e Siècle“, care fŭ interogatŭ asupra provenienței scrisórei adresate de generalulŭ Boulanger cu câteva dile înainte de 27 Februarie unorŭ oficerĭ din armata teritorială, scrisóre alŭ cărei fac-simile l'a reprodusŭ „XIX Siècle“ asupra evenimentelorŭ nopții dise „nópte istorică“ și în sfĕrșitŭ asupra provenienței fondurilorŭ puse la disposiția generalului. D-lŭ Portalis a rĕspunsŭ, că n'are nimicŭ de adăugatŭ la ceea ce înserase în diarulŭ sĕu.

Din Londra se telegrafiază, că generalulŭ Boulanger a primitŭ unŭ mare numĕrŭ de scrisorĭ din Francia, din Belgia și din Englitera.

D-lŭ Merlin, președintele înaltei curțĭ, a remisŭ d-lui Clement, comisarŭ alŭ delegațiunilorŭ judiciare, alte 11 mandate de perchisițiunĭ.

Complotŭ în contra Țarului.

Poliția din Petersburg a descoperitŭ unŭ complotŭ în contra Țarului. Complotiștii voiau sĕ ucidă pe Țarulŭ în diua de Pașcĭ prin mijloculŭ unorŭ bombe otrăvite. Cumpărările bănuitóre făcute la câțĭva farmaciștĭ au atrasŭ atențiunea poliției și au provocatŭ descoperirea complotului.

Sporirea artileriei rusesci.

„Gazeta Coloniei“ se crede în posițiunea de a anunța o sporire simțitóre a artileriei rusescĭ la granița pentru 1 Aprile.

Marile puterĭ și Esposiția din Parisŭ.

„Fremdenblat“ din Viena află, că archiducele Louis Victor, fratele împĕratului și care călĕtoresce incognito sub numele de comite de Klesheim, se află la Parisŭ dela 24 Aprilie. Acéstă fóiă dice, că toțĭ representanții marilorŭ puterĭ vorŭ fi deodată absențĭ din Parisŭ în epoca solemnitățilorŭ la carĭ va da locŭ, negreșitŭ, deschiderea Esposiției, și că ambasadorulŭ Rusiei va face ca colegii sĕĭ și va merge la Cannes.

Situațiunea în Austria.

„Standard“ află din Berlin, că în cercurile politice din acestŭ orașŭ se consideră situațiunea Austriei ca gravă din causa agitațiunii antisemite, decă nu se vorŭ lua imediatŭ mĕsurĭ pentru o represiune energică. Se pare că asemenea scirĭ suntŭ împrăștiate de Jidovii dela Alianța israelită.

Rusia și fortificațiile Românieĭ.

„Times“ pretinde, că în cercurile din Viena se acusă Rusia, că'șĭ dă tóte silințele pentru a împedeca esecutarea lucrărilorŭ de apĕrare în România. Vorba e, că tóte planurile Rusiei vorŭ cădé în baltă.

Sbuciumărĭ rusescĭ.

„Grajdanine“ protestéză în contra insuficienței unei simple retragerĭ a mĕsurilorŭ de esploatare edictate de cabinetulŭ Carp-Rosetti în contra negustorilorŭ ambulanțĭ rușĭ. Ar fi oportunŭ, dice acestŭ diarŭ, ca guvernulŭ românŭ sĕ acorde pe lângă asta Rusiei o satisfacție și scuse, cu prilejulŭ acestui incidentŭ, care a fostŭ o insultă pentru acéstă putere.

„Svjet“, organŭ slavofilŭ, blaméză cu asprime pe „Grajdanine“ din causa inepției atacurilorŭ sale la adresa d-lui Hitrovo, pe care ultimele evenimente ce s'au produsŭ în România, trebue din potrivă sĕ-'lŭ pună în favóre pe lângă opiniunea publică ruséscă. Acestŭ diarŭ blaméză de asemenea pe „Grajdanine“, pentru-că reclamă execuțiunea de către România a decisiunilorŭ conferinței dela Londra, din 1883, în privința navigațiunei pe Dunăre. Intr'adevĕrŭ, dice organulŭ slavofilŭ citatŭ, regulamentulŭ, care a fostŭ elaboratŭ la acéstă epocă constitue o infracțiune la recunóscerea independenței României; elŭ e de altmintrelea favorabilŭ Austriei, ér nu Rusiei, ale cărei interese comerciale potŭ

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS“

Economia politică.

Este o sciință tînĕră, abia de unŭ seculŭ și jumĕtate, pe care învĕțații nu o numescŭ totŭ unŭ feliu, fiindcă nu s'au pututŭ încă uni în privința numelui ei. Suntŭ unii, carĭ o numescŭ „economiă socială“, alții „economiă națională“ și alții „economiă politică.“ Nicĭ una dintre aceste numirĭ nu coréspunde realității; mai întêiu fiindcă se confundă sciința ca subiectu cu obiectulŭ ei; alŭ doilea fiindcă cea dintâiu dintre numirile amintite cuprinde în sine prea multŭ, ér cele din urmă prea puținŭ.

Economiă a esistatŭ de când esistă omulŭ, se înțelege ca omŭ, asemenea a esistatŭ economiă socială, națională și politică de când esistă socitate, națiunĭ și state. Aceste economii au esistatŭ și esistă ca unŭ ce de sine și pentru sine, înainte și după nascerea sciinței despre ele. Sciinta nu e în dreptŭ ca sĕ le răpéscă numele și sĕ si'lŭ însușéscă sie-șĭ fără vre-unŭ adausŭ esplicatŭ, căcĭ făcêndŭ acésta, sciința în locŭ sĕ facă lămurire, după cum îi e chemarea, face confusiă. Se confundă subiectulŭ cu obiectulŭ, de unde urméză, că obiectulŭ se perde din vedere și sciința rĕmânêndŭ fără elŭ își cautăși'șĭ construesce altulŭ, după cum îi succede, pe care apoi îlŭ cercetéză și-lŭ analiséză după regulele ei și'lŭ forțéză unŭ sistemŭ mai multŭ sĕu mai puținŭ necompletŭ, mai multŭ sĕu mai puținŭ greșitŭ.

Decĭ pentru a nu cădé în o asemenea erore e de lipsă a se deosebi bine sciința economică ca subiectŭ, de economia, fiă socială, națională orĭ politică, ca obiectŭ, căcĭ una este sciința despre acestea și alta suntŭ ele.

Avêndŭ în vedere necesitatea de a se face deosebirea amintită, nu putemŭ admite, că în locŭ de „sciința economiei politice“ s'ar puté dice scurtŭ „economia politică“, ci decă e vorba sĕ ne folosimŭ de o numire mai scurtă, mai comodă, trebue sĕ alegemŭ așa o numire, care sĕ coréspundă conceptului, care sĕ nu confunde unŭ lucru cu altulŭ. Unii economiștĭ francesĭ au adoptatŭ numirea „l'Economique“. Așa d. e. Garnier, după ce arată diferitele numirĭ ce se dau acestei sciinte, dice: „nuus avons proposé d'apeller plus simplement „l'Economique“[1]) Așa o numire au adoptatŭ și unii economiștĭ germanĭ. Roscher d. e. a luatŭ numirea „Nationaloekonomik“.

După aceste modele în limba românéscă sciința economiei naționale sĕu sciința economiei politice s'ar puté numi scurt „economica națională“ sĕu „economica politică sub care amŭ avé sĕ 'nțelegemŭ sciința ce are de obiectŭ, sĕu se ocupă cu economia națională, orĭ cu economia politică. Așa amŭ avé obiectulŭ înaintea ochilorŭ concentratŭ într'o ideiă, care ni-ar înlesni multŭ cercetarea și orientarea.

Cartea: „Elemente de Economia Politică, de P. S. Aurelianŭ, membru alŭ Academiei române și alŭ societății de Economia politică din Parisŭ, apărută acuma în Bucuresci, editura librăriei Socecŭ & Comp. începe astfeliu:

„Obiectulŭ economiei politice este cercetarea și cunóscerea legilorŭ privitóre la producțiunea, repartirea, circulațiunea și consumațiunea avuțiilor.“

Acéstă determinare are între altele douĕ scăderĭ mai momentóse: una fiindcă este o determinare prin nedeterminate; a doua fiindcă nu e completă după cuprinsŭ. Conceptele: economiă, economiă politică, producțiune etc. suntŭ pentru începĕtorĭ lucrurĭ necunoscute, nedeterminate. Cu acestea necunoscute determină autorulŭ obiectulŭ economiei politice într'o carte destinată pentru începĕtorĭ. Acéstă scădere ce se găsesce în mai multe cărțĭ de economiă politică, mai alesŭ francese și englese, îngreuéză multŭ orientarea în labirintulŭ complicatului organismŭ economicŭ socialŭ, ca pe care organismŭ sciința e datóre nu numai a'lŭ cerceta și face cunoscutŭ, ci e datóre și a'lŭ disciplina, adecă a căuta ca sĕ-lŭ abată din direcțiunĭ greșite și sĕ'lŭ îndrepte spre ideale câștigate din observările și cercetările făcute în modŭ rațiunalŭ asupra mersului și asupra desvoltării economice a poporului. In chipulŭ acesta A. Smith și cu școla sa a pusŭ mersulŭ economicŭ pe calea industriei marĭ, — ér Carey și F. List la rêndulŭ lorŭ l'a pusŭ pe calea protecționismului. In determinarea ce-o face d-lŭ Aurelianŭ obiectului economiei politice e vorba numai de cercetare și cunóscere, de aceea dicemŭ, că nu e completă după cuprinsŭ.

[1]) Garnier premieres notions de Economie politique p. 2.

fi fără intervenirea vre unei inspecţii internaţionale pe deplinŭ garantate de cătră singurele autorităţi române, mulţămită relaţiunilorŭ amicale ce există cu ministerulŭ Catargiu-Lahovari. Stăruindŭ asupra punerei în execuţiune a decisiunilorŭ conferinţei dela Londra, dice „Svjet", diplomaţia rusescă n'ar putea decâtŭ sĕ vateme cabinetului actualŭ, care e amicŭ alŭ Rusiei, pentru-că l'ar pune în trista alternativă de a respinge exigenţele Rusiei, sĕu de a ridica în contra lui opiniunea publică din România. Numai ignoranţa şi nesocotinţa potŭ sĕ inspire sfaturile lui „Grajdanine".

Se vede că Rusia n'a învĕţatŭ nimicŭ din păţaniile din Bulgaria, ci continuă şi faţă cu România acea politică, care i-a înstrăinatŭ pe Bulgarĭ.

Conflictulŭ turco-italianŭ.

Incidentulŭ dela Preveza pare că se potolesce din nou. Celŭ puţinŭ d. Crispi, după-ce a făcutŭ sgomotŭ cât-va timpŭ şi a declaratŭ formalŭ, că pretinde ca guvernatorulŭ Ianinei sĕ înapoieze visita consulului îndată, ér nu după Ramazanŭ, dicêndŭ că e mai bine atuncĭ sĕ se amâne visita la calendele grecescĭ, sfêrşi prin a primi ca acestŭ demersŭ sĕ se facă îndată după sĕrbătorile Ramazanului; dér cerŭ în acelaşi timpŭ sĕ fie bine constatatŭ că acéstă formalitate a visitei nu e cu putinţă înainte de epoca indicată. Cestiunea va dormi decĭ până în luna Iunie.

SCIRILE DILEI.

Sinodele eparchiale. Erĭ în 16/28 Aprilie, Dumineca Tomei, s'au întrunitŭ sinódele eparchiale în tóte trei diecesele gr. or., la Sibiiu, Caransebeşŭ şi Aradŭ.

***

Faptă nobilă. Ni se scrie din Ghimeşŭ-Făgetŭ: In 12 Februarie a. c. a repausatŭ în Ghimeşŭ Maria Popoviciu născ. Ciobotariu, vĕduva fostului cantorŭ alŭ Topliţiei Române Dumitru Popoviciu, carea vĕdêndŭ pericululŭ şi multele neajunsurĭ cu carĭ are a se lupta şcóla şi biserica nóstră, la consiliulŭ meritatului şi incăruntitului preotŭ Gavrilŭ Ciobotariu, fratele repausatei, a testatŭ bisericei şi şcólei nóstre gr. cat. rom. suma de 200 fl. v. a., din ale cărei interese suntŭ a se solvi în fiecare anŭ servirea a 3 S-te Liturgii, ér restulŭ a se întrebuinţa pentru procurarea de cărţĭ şcolastice şi împărţirea lorŭ între şcolarii săracĭ. Numita sumă e depusă spre fructificare la „Mureşiana" în Reghinulŭ săsescŭ. Dea Cerulŭ ca, cunoscêndŭ şi ţĕrănimea nóstră nobilulŭ scopŭ alŭ şcólei, diaristica română sĕ înregistreze câtŭ mai desŭ asemenea fapte nobile purcese din inimă curată românéscă pentru luminarea neamului sĕu. Copii, rugaţi-vĕ pentru eternulŭ repausŭ alŭ binefăcĕtórei vóstre!! *Ioanŭ Marcu*, docente gr. cat. rom.

***

Sinucidere. Totŭ de acolo ni-se comunică: Jendarmulŭ din Ghimeşŭ Imre Iozsef primindŭ ordinŭ de permutare, în urma căruia în diua S-telorŭ Pascĭ a trebuitŭ sĕ plece la Ciucŭ-Sereda, şi fiindŭ că ordinulŭ l'a primitŭ numai în Sâmbăta mare séra, ajungêndŭ în C.-Szépviz s'a împuşcatŭ. La plecare adêncŭ mâhnitŭ a disŭ: „tótă lumea adĭ are diua de Pascĭ, ér eu trebue sĕ plecŭ."

***

Antichităţĭ romane. Din Foth, care se află cătră Budapesta, se comunică scirea, că într'unŭ locŭ ascunsŭ alŭ unei grădinĭ de acolo s'a găsitŭ unŭ altarŭ alŭ deiţei romane Mithra, care merită atenţiune nu numai ca antichitate, ci şi ca datŭ istoricŭ cu privire la istoria vechei Panonii. Din inscripţiunea aflătóre pe acestŭ altarŭ reese lămuritŭ, că elŭ a fostŭ ridicatŭ de Septimiu Severŭ, care după cum spune istoria, în urma rĕsboiului civilŭ ivitŭ după uciderea împĕratului Pertinax prin pretorianii sĕi (a. 197 d. Chr.), din Panonia a ajunsŭ pe tronulŭ împĕrătescŭ alŭ Romei, domnindŭ 18 anĭ.

***

Oprirea loteriei micĭ. Ministrulŭ de finanţe Weckerle cu ocasiunea vorbirei ce a ţinut'o la Baia mare şĭ-a esprimatŭ convingerea, că din punctulŭ de vedere politicŭ-moralŭ ar fi de doritŭ, că sĕ se pună capĕtŭ loteriei micĭ, care este, după cum dise ministrulŭ, „o contribuţiă a nebunilorŭ."

***

Taxele executorilorŭ judecătorescĭ. De repeţite orĭ s'a întêmplatŭ, că judecătoriile au fixatŭ pe séma executorilorŭ alte taxe, orĭ taxe mai marĭ de cum suntŭ cele fixate prin articulii de lege din 1875 şi prin articululŭ LI din 1871; împrejurarea acésta a făcutŭ ca Tabla reg., care represintă în asemenĭ cestiunĭ forulŭ judecătorescŭ de ultima instanţă, sĕ stabiléscă, la cererea ministeriului de justiţiă, următórele principii: 1) Esecutorului judecătorescŭ nu i-se cuvinŭ alte taxe şi alte spese afară de cele fixate în articolii de lege susŭ amintiţĭ. 2) In casŭ când este a se face asupra mai multorŭ persóne o singură esecuţiune, esecutorului i-se cuvine numai o singură taxă de esecuţiune. 3) Decă esecutorulŭ judecătorescŭ totŭ în aceeaşi di îndeplinesce una orĭ mai multe esecuţiunĭ în unulŭ orĭ mai multe locurĭ, deşi esecuţiunea se baséză pe o singură sentinţă, esecutorului i-se cuvinŭ înse atâtea taxe, câte esecuţiunĭ a făcutŭ. 4) In casulŭ, când anunţulŭ de licitaţiune alŭ esecutorului n'a fostŭ primitŭ de partea esecutată, orĭ când din asta orĭ alte asemenĭ cause extra-ordinare trebue sĕ se amâne licitaţiunea, spesele ivite suntŭ a se suporta din partea aceluia, din a căruia negligenţă a provenitŭ amânarea licitaţiunei. Altmintrelea în astfeliu de casurĭ judecătoria are sĕ hotărască amesuratŭ împrejurărilorŭ speciale ale fiăcărui casŭ.

***

Sortea teatrelorŭ ungurescĭ. Pressa ungurescă aprópe neîntreruptŭ se plânge de sórtea tristă ce o au teatrele ungurescĭ în tóte părţile ţĕrei. In privinţa acésta publică „Budapesti Hirlap" dela 24 Apr. unŭ articulŭ scrisŭ de membrulŭ consiliului teatrului ungurescŭ Dr. Vali Bela, care arată, că nu mai e de suferitŭ deplorabila stare în care se află teatrele ungurescĭ din provinciă şi cere, ca statulŭ sĕ ia sub imediata sa conducere causa teatrelorŭ, regulândŭ prin acésta desolata situaţiune în care se află.

***

Nou sistemŭ de arme. Abia a trecutŭ unŭ anŭ şi jumĕtate de când s'au întrodusŭ armele de sistemŭ Mannlicher şi étă că se vorbesce despre unŭ nou sistemŭ de armă, multŭ mai simplă şi mai uşorŭ de manevratŭ, decâtŭ tóte puscile de până acum. Inventatorii acestei arme suntŭ d-nii Petry şi Buchmuller din Austria. Se dice că puşca inventată de ei este multŭ mai superióră, în tóte privinţele, tuturor puscilor de până acum şi astfelŭ e probabilŭ, că în curêndŭ acestŭ nou sistemŭ de arme va fi întrodusŭ în armata austriacă.

***

Dumnedeu s'o ierte. „Luminătorulŭ" scrie: Fóia de di sêrbéscă „Srpski Dnevnic" a încetatŭ d'a mai apăre dela 1 Aprilie a. c. Zadarnice au fostŭ şi silinţele de a susţine între concetăţenii noştri sêrbĭ unŭ diarŭ guvernamentalŭ. Precum n'au putută miile d-lui Dr. Iosifŭ Gallŭ scăpa de mórte pe „Viitorulŭ" de tristă memoriă, astfelŭ nicĭ milióneIe baronului Feodor Nicolics nu au putută da viéţă urmaşului sĕu sêrbescŭ „Srpski Dnevnic". Nicĭ între Românĭ, nicĭ între Sêrbĭ ideile, pe care au voitŭ sĕ le susţină aceste două organe de publicitate, n'au nicĭ unŭ sprijinŭ şi nicĭ unŭ rĕsunetŭ, ér unde lipsescŭ aceste, miile şi milióneIe singure nu ducŭ la scopŭ.

***

Moştenitorulŭ tronului română. Principele Ferdinandŭ va sosi în Bucurescĭ, precum spune „National Zeitung", la 20 Maiu n.

***

Fortificaţiile României. D-lŭ maiorŭ Vasiliu Năsturelŭ, subdirectorulŭ arsenalului din Bucurescĭ, va fi trimisŭ în curêndŭ ca sĕ priméscă o însemnată comandă de materialŭ pentru fortificaţii dela casa Grusson din Magdeburg. Se scie, că doi ofiţerĭ din artileria română au fostŭ însărcinaţĭ cu supravegherea fabricărei acelei comande.

***

Inundare. Cetimŭ în „Românulŭ": Tótă câmpia Prutului dela Oancea şi până la Folteştĭ a fostŭ inundată. Fânaţele de baltă şi ogórele din tótă valea Prutului nu dau în anulŭ acesta nicĭ cea mai mică speranţă proprietarilorŭ lorŭ.

***

Universitatea vienesă. Numĕrulŭ ascultătorilorŭ dela universitatea vienesă pe semestrulŭ de érnă 1888/9 a fostŭ de 6371, dintre carĭ 4803 ordinarĭ şi 1568 estraordinarĭ. Facultatea teologică au cercetat'o 243 (218 ordinarĭ, 15 estraordinarĭ), filosofia 788; facultatea juridică 2185 (1292 ordinarĭ, 893 estraordinarĭ), ér facultatea de medicină 3185. Dintre ascultătorĭ au fostŭ 5940 din Austro-Ungaria şi 431 din streinătate. Ruşĭ au fostŭ 186, românĭ 92, 110 americanĭ, 66 germanĭ, 33 sêrbĭ, 41 englesĭ, 16 turcĭ, 16 grecĭ, 17 helveţianĭ, 13 italienĭ, 9 francesĭ. Asia e representată prin 10 ascultătorĭ, Africa 1, Australia 3 medicinişti.

Sinodulŭ archidiecesan din Sibiiu.

Adĭ s'a deschisŭ sinodulŭ cu ceremonialulŭ obicĭnuitŭ. Vĕ comunicŭ aci *cuvêntarea* archiepiscopului metropolitŭ *Mironŭ Romanulŭ*, ce a ţinut'o la deschiderea acestei sesiunĭ ordinare a sinodului archidiecesei transilvane din 16/28 Aprilie 188:

Pré stimaţĭ Domnĭ deputaţĭ,
Iubiţĭ fraţĭ, iubiţĭ fiĭ sufletescĭ!

Ca totdéuna la adunările nóstre constituţionale bisericescĭ, aşa şi astădată vĕ salutŭ, pré stimaţĭ representanţĭ ai clerului şi poporului nostru archidiecesanŭ, cu adevĕrată caritate creştinéscă, carea cultivată din tóte părţile, întăresce legăturile spirituale dintre cei de o credinţă, dă impulsŭ şi puterĭ la o lucrare cu succesŭ pentru realisarea scopurilorŭ marĭ, mângăe, încuragiază şi îndulceşte viéţa omenéscă, şi ne face din ce în ce totŭ mai apropiaţĭ de idealele sublime ale perfecţiunei, cătră care înclinămŭ după îndemnulŭ naturalŭ înăscutŭ în inima omului.

N'am îndoiélă pré, stimaţĭ Domnĭ, iubiţĭ fraţĭ şi fii, că şi domniile vóstre la întrarea de adĭ în sinodulŭ nostru anualŭ aduceţĭ în pieptúrile domniilorŭ vóstre acéstă comóră a caritâţii creşti-

---

Dér d-nulŭ Aurelianŭ ne va dice sĕ deschidemŭ cartea dênsului la pagina 11 şi acolo în capitolulŭ II, ce tractéză despre metodele de cercetare şi despre împărţirea sciinţei, vomŭ afla completarea. E adevĕratŭ pe numita pagină găsimŭ următórele: „Studiind faptele economistulŭ trebue sĕ caute, carĭ ar fi legile, ce trebuescŭ adoptate pentru ca ómenii sĕ ajungă prin muncă la cea mai bună stare posibilă." Se dicemŭ, că prin acésta se completéză obiectulŭ economiei politice, deşi nu în modŭ nedefectuosŭ, deórece neeconomiştii ar pute uşorŭ obiecţiona, aşa după cum odinióră în Spaniola Spaniolii, pe carĭ Columbŭ îi silea ca sĕ muncească pentru a aduna aurŭ şi alte bogăţii, resonau dicêndŭ, că decă e vorba ca prin muncă sĕ se îmbogăţéscă, asta o puteau face şi în Europa, aşa neeconomiştii arŭ pute dice, că decă e vorba ca prin muncă sĕ ajungă la cea mai bună stare, apoi asta o sciu ei fără ca sĕ li-o mai spună savanţii. Alta eşia decă d-lŭ Aurelianŭ ar fi datŭ mai mare atenţiune lui Laveleye, pe care ilŭ citéză la pag. 2, şi ar fi disŭ:... „economistulŭ trebue sĕ caute, carĭ ar fi legile ce trebuescŭ adoptate pentru ca ómenii sĕ pótă cu câtŭ mai puţină sforţare posibilă sĕ-şĭ procure câtŭ mai multe obiecte utile pentru satisfacerea trebuinţelorŭ lor". etc.

Dér sĕ trecemŭ peste acestea, căcĭ nu avemŭ de cugetŭ a intra în detaiurĭ; sĕ admitemŭ că cele citate de pe pagina 11 completéză determinarea obiectului economiei politice, admiţêndŭ acésta înse nu ne perdemŭ dreptulŭ a spune, că nu este totŭ una decă ceva stă unde nu-i e loculŭ sĕu decă stă unde i-se cade sĕ stea. Alta era decă obiectulŭ economiei politice după părţile lui esenţiale se espunea completŭ acolo unde se tractéză despre elŭ şi alta e când se tae în două — fie şi fără intenţiune — şi o parte se pune în §. 1, care tractéză despre obiectulŭ economiei politice, ér altă parte se aruncă în modŭ rapsodicŭ la capitolulŭ II, care tractéză despre metodele de cercetare în economia politică.

Sciinţa trebue sĕ se disciplineze şi pe ea însăşĭ, căcĭ altfelŭ póte degenera într'unŭ simplu agregatŭ de cunoscinţe. Ea trebue sĕ-şĭ cuprindă obiectulŭ într'o ideiă fundamentală, pe care apoi o póte espune după o şematisare statorită apriori.

Pe pagina 12 a cărţii cu care ne ocupămŭ găsimŭ următórele: „Vomŭ împărţi tóte materiile, de carĭ se ocupă economia politică, în patru părţĭ:

Partea întêiu: producţiunea avuţiilorŭ;

Partea doua: Repartiţiunea avuţiilorŭ;

Partea treia: Circulaţiunea avuţiilorŭ;

Partea patra: Consumaţiunea avuţiilorŭ".

Această şematisarea statorită a priori — cu tóte că pe pagina anterióră autorulŭ se lapădă de acéstă metodă — este după părerea dênsului „cea mai potrivită cu natura lucrurilorŭ". Eu înse o aflu togmai din contră, adecă nepotrivită cu natura lucrurilorŭ. Şi aicea dămŭ peste o asemenea greşélă ca cea pomenită mai susŭ. Autorulŭ n'a cuprinsŭ producţiunea după idea ei fundamentală. In idea fundamentală a producţiunei intră şi circulaţiunea avuţiilorŭ. Fără circulaţiune numai la economii isolate, la robinsonade, s'ar pute cugeta producţiunea. La economii înse ce stau în legătură organică, sĕu mai bine disŭ, în organismulŭ economicŭ-socialŭ, unde procesulŭ producţiunei face deosebite stadii, diferite în timp şi spaţiu, nu se póte cugeta producţiunea fără circulaţiune. Acésta îndeplinesce funcţiunĭ în procesulŭ producţiunei, prin urmare ea intră în ideia fundamentală a producţiunei. Repartiţiunea resultă din diferitele operaţiunĭ ale producţiunei. Acestea suntŭ causă şi aceea efectŭ.

Fiindŭ aşa e potrivitŭ cu natura lucrului ca repartiţiunea sĕ urmeze şi sĕ se tracteze după circulaţiune, căcĭ numai aşa se póte pricepe adevĕrata ei natură. Punêndu-se ea înse, după cum face autorulŭ, între producţiune şi circulaţiune, se denaturéză lucrulŭ.

Pe lângă tóte scăderile architectonice şi technice cărticica d-lui Aurelianŭ totŭ se póte privi de cea mai bună între de totŭ puţinele cărţĭ de economiă politică, ce esistă în limba românéscă. Ea espune materiile economice în trăsurĭ generalĭ şi în modŭ elementarŭ, la diverse ocasiunĭ face scurte, dér bine nimerite escursiunĭ istorice şi geografice, carĭ punŭ pe cetitorŭ în posiţiă de a asemĕna o ţĕră cu alta, de-a trage paralelă între trecutŭ şi presentŭ şi astfelŭ a observa mersulŭ lucrurilorŭ economice. Decĭ vomŭ dice, că ea e binevenită, ca sĕ acopere trebuinţa într'adevĕrŭ sĕmţită, până atuncĭ când va apăré una mai perfectă.

I. Socaciu.

nescĭ, şi că fructele ei frumóse, bune şi folositóre le veţĭ oferi la primulŭ locŭ sântei nóstre biserici, ale căreia interese de conservare, de consolidare şi de progresŭ trebue sĕ le ţinemŭ totdéuna mai presusŭ de orĭ ce alte consideraţiunĭ, de orĭ ce alte referinţe din viéţa nóstră socială.

Unindu-ne astfelŭ în virtutea carităţii, carea este elementulŭ celŭ mai productivŭ alŭ vieţii creştinescĭ, şi desbrăcându-ne de totŭ felulŭ de preocupaţiunĭ, care potŭ sĕ producă şi sĕ nutréscă numai rĕulŭ discordiei cu tóte urmările lui stricăcióse, putemŭ spera, că ne va succede şi la acéstă ocasiune a ne face datorinţa, ce o avemŭ ca servitorĭ la altarulŭ Domnului şi ca representanţĭ ai clerului şi poporului archidiecesanŭ, spre mărirea lui Dumnedeu şi spre binele întregii nóstre bisericĭ naţionale.

In dorinţa mea ferbinte, carea de sigurŭ este şi a domniilorŭ vóstre, ca resultatele bune ale sinodului, în care ne întrunimŭ astădĭ, sĕ ne aducă în viaţa practică fructe însutite spre binele comunŭ, — îmĭ ridicŭ şi aicea evlaviósele rugăciunĭ către Atotputerniculŭ Dumnedeu, pentru ca sĕ reverse preste acéstă adunare darurile sale abundante; şi cu acésta declarŭ de deschisŭ sinodulŭ nostru archidiecesanŭ ordinarŭ pentru anulŭ curenŭ 1889.

Timbrarea losurilorŭ în Ungaria.

In fine s'a publicatŭ şi ordinaţiunea ministerială relative la timbrarea losurilorŭ, carĭ se vorŭ pute negocia în Ungaria.

In virtutea nouei legĭ pentru losurĭ numai acele din losurile următóre se vorŭ bucura de circulaţiune publică, carĭ vorŭ fi presentate pentru timbrare.

Anume *fără competinţă* se vorŭ timbra:

Losurile Pálffy.
" Salm.
" St. Genois.
" $4^1/_2$% Triestine.
" Windischgrätz.
" Clary.
" 4% Soc. de nav. dunărénă.
" Creditŭ austriace.
" 4% Triestine.
" Rudolfŭ.
" Waldstein.
" Stanislau.
" 5% Regularea Dunării.
" Insbruck.
" Krakau.
" Comunale de Viena.
" Laibach.
" 3% Bodencredit austr. din 1880 cum şi cupónele de participare la câştigurĭ, ale acestora.
" Salzburg.
" Crucea roşiă austriacă.

Dintre losurile streine se timbréză *numai*:

3 % sêrbescĭ din 1881 (pe lângă timbru de 32 cr.)

Crucea roşiă italiană (cu timbru de 7 cr.)

Lipsa de timbrare n'are influinţă nicĭ asupra dreptului de proprietate, nicĭ asupra ridicării câştigurilorŭ.

Nu suntŭ supuse la timbrare losurile:

Imprumutŭ ung. cu prime,
Regularea Tisei,
Keglevich,
Buda,
Crucea roşiă ung.,
Basilica,
Jó sziv,
4 % ale băncii hipot. ungare,
Austriace dela 1854,
Austriace dela 1860 şi
Austriace dela 1864.

Timbrarea se póte face în restimpulŭ dela 1 până la 30 Maiu inclusive, la tóte perceptoratele regescĭ, dela carĭ se potŭ procura şi tipăriturile de lipsă.

In biroulŭ perceptoratelorŭ detentorii losurilorŭ le vorŭ presenta sêu în persónă sêu prin vr'unŭ substitutŭ. Trimiterile prin poştă se vorŭ respinge de către perceptorate.

Legea pentru losurĭ dispune mai departe, că negoţulŭ cu promesse şi vêndarea pe rate numai dela acele efecte este permisă, carĭ suntŭ şi negociabile.

Literatură.

„Meseriaşulŭ Românŭ," foiă pentru învĕţătură şi petrecere, întocmită pentru meseriaşĭ şi toţĭ iubitorii de meserii. Apare în Braşovŭ de 2 orĭ pe lună în mărime de câte o cólă şi costă pe anŭ 1 fl. 20 cr., pe $^1/_2$ anŭ 60 cr.; pentru România pe 3 lunĭ 1 francŭ, pe anŭ 4 francĭ. Editorŭ şi Redactorŭ: *Bartolomeiu Baiulescu*, preşedintele Reuniunei pentru sprijinirea meser. rom. în Braşovŭ. — Nr. 8 dela 15 (27) Aprilie cuprinde: Nou abonamentŭ la „Mes. Rom."; Esposiţiunile úniversale; Museele de industriă; Lucrulŭ de mână în şcólele poporale, de D. Popŭ; Foiţa „Mes. Rom.": Unŭ milionŭ de francĭ pentru o invenţiune, (fine), Povestea Rosei (poesiă), de Veronica Micle; Feliurite pentru meseriaşĭ; Scirĭ economice şi industriale; Multe şi mĕrunte; Diverse; Recepte folositóre; Glume; Bibliografiă; Concursŭ; Tĕrgurile; Anunţŭ.

Familia, diarŭ beletristicŭ literarŭ, apare în Oradea-mare în fiă-care Dumineců şi costă pe anŭ 10 fl. sêu 25 lei, pe $^1/_4$ anŭ 2 fl. 70 cr. Redactorŭ şi editorŭ: *Iosifŭ Vulcanŭ*. — Nr. 16 dela 16 (28) Aprilie conţine: Nu-mĭ cere (poesiă), de V. B. Muntenescu; Spre mare, novelă (urmare), de Duiliu Zamfirescu; Marea (poesiă), prelucrată de Sofia Vladŭ-Radulescu; Teresa Raquin, dramă în 4 acte, prelucr. de N. A. Bogdanŭ; Logodiţĭ din Rusia-mică (ilustraţiune cu textŭ); Balade şi doine din Maramurĕşŭ, de I. P. Comanŭ; Scrisóre către Redactorulŭ, de V. Babeşŭ; O şedinţă la Academiă, de Iosifŭ Vulcanŭ; Academia Română (ses. gen. din 1889); Literatură şi arte; Teatru şi musică; Ce e nou?; Moda; Posta Red.; Călindarulŭ sĕptĕmânei.

Jidovii la Carpaţi.

Scriitorulŭ germanŭ Rudolf Bergner, carele a publicatŭ lucrărĭ importante asupra poporului românescŭ, a datŭ de curêndŭ la lumină o nouă scriere: „*Die Judenherrschaft in den Karpathenländer*" (Dominaţiunea jidvilorŭ în ţĕrile carpatine.)

Fiindcă nemulŭ ovreescŭ ca o plagă s'a aşedatŭ şi se sporesce prin locurile, în carĭ trăescŭ Românii, reproducemŭ următórea dare de sémă din acea scriere, ce o face „Telegr. rom", scriere în care se oglindéză întréga viéţă socială-morală a poporului ovreescŭ cu tóte apucăturile, şarlătăniile, fanatismulŭ şi murdăria lui.

Ca punctŭ de mânecare autorulŭ începe cu Marmaţia, unde numĕrulŭ Jidovilorŭ a crescutŭ aşa de tare, încâtŭ se vine pe 9 locuitorĭ unulŭ. Ómenii se ocupă cu lucrarea pămêntului, afară de Jidovĭ, carĭ speculéză pe acasă, trândăvescŭ multŭ, dér totuşĭ suntŭ ei stăpânĭ, căcĭ cumpĕră ieftinŭ dela ceilalţĭ locuitorĭ şi apoi le vêndŭ pe preţurĭ pipĕrate, când lipsa îi înteţesce mai tare, astfeliu, că locuitorii pururea suntŭ datoraşĭ Jidovilor. Jidovii, carĭ trăescŭ pe acolo, suntŭ mai toţĭ de secta ortodocşilorŭ şi atâtŭ de fanaticĭ în urmărirea scopului lorŭ, încâtŭ decă nu mai au încătrău, ucidŭ pe acela, carele se încércă sĕ le taie mijloculŭ mişelescŭ de câştigŭ.

In Borşa, dice autorulŭ, unŭ jude românŭ, cu inimă nobilă vedea cu mare durere miseria conaţionalilorŭ sei şi aflase mijloculŭ de a-i scăpa din mânile jidovilorŭ prin întemeerea unei băncĭ naţionale. Jidovii îi ispitiră planulŭ. *Se adunară ca de obiceiu în partea dinainte a sinagogei, ţinură o şedinţă secretă şi condamnară la mórte pe jude.* Mai mulţĭ au fost numiţĭ sĕ esecute planul. Intr'o sérâ 'lŭ pândiră pe câmpŭ, năpădiră asupra lui şi-lŭ loviră cu măciucĭ şi cu sécurĭ, până 'lŭ lăsară mortŭ tinsŭ! Şi ce a resultatŭ? In prima instanţă au fostŭ eliberaţĭ, în a doua instanţă condamnaţĭ, ér în a treia instanţă eliberaţĭ din lipsa de mărturii. Autorulŭ condamnă aspru justiţia maghiară, şi citéză *multe casurĭ*, în care nu s'a datŭ satisfacţiune pentru crime jidovescĭ. Mai vine apoi şi aşa numita „Aliance israelite", carea derege tóte şi carea nu lasă sĕ pérâ unŭ sufletŭ de Jidov, nicĭ măcar sĕ se atingă mână străină de el. A impus chiar ţĕrilor numita alianţă, ca sĕ priméscă în sinulŭ lorŭ sĕmênţia de a lui Israilŭ şi sĕ se bucure de aceleaşĭ drepturĭ ca baştinaşii ţĕrei.

Cei carĭ se ocupă cu vinderea de beuturĭ spirtuóse devinŭ mai curêndŭ bogaţĭ căcĭ posedŭ mijlócele cele mai multe de a înşela. Bietulŭ omŭ bea rachiulŭ botezatŭ şi adeseorĭ veninosŭ alŭ jidanului şi setea după rachiu aşa e de potenţată adĭ, încâtŭ mulţĭ ómenĭ 'şĭ dau totŭ avutulŭ lorŭ jidanilorŭ, fără a-şĭ trage séma cu ei şi cu urmaşii lorŭ. Astfeliu se esplică, că în câte o comună cârciumarulŭ jidanŭ posede adeseorĭ mai multă moşie decâtŭ toţĭ locuitorii comunei, astfeliu se esplică că o mulţime de curţĭ şi moşii stăpânite odinióră de crestinĭ cinstiţĭ, adĭ le stăpânescŭ jidovii, ér cei scoşĭ din avutulŭ lorŭ se mulţămescŭ a locui în cociόbe şi colibĭ de bêrne şi scândurĭ, ducêndŭ buruienĭ la rîmătorii jidanului pentru rachiu şi lucrândŭ câtŭ e diua mai pe nimicŭ moşia jidanului. Ajunsŭ odată la parale, începe negoţŭ în mare, şi fiindŭ sprijinitŭ, îi merge mai în tóte casurile favorabilŭ; ér de voesce sĕ se aşede la ţĕră, cumpĕră moşia baronilorŭ şi a proprietarilorŭ marĭ, şi astfeliu se esplică, că avemŭ atâţa baronaşĭ sĕracĭ şi că numĕrulŭ marilorŭ proprietarĭ creştinĭ scade în modŭ înspăimêntătorŭ, ér familiile magnaţilorŭ se prăpădescŭ.

Şi e lucru ceracteristicŭ, ţĕranulŭ înfruntă singurŭ năcazurile, conaţionalii lui celŭ multŭ decă 'şĭ dau ostenéla sĕ se bucure de miseria, în care se află, preotulŭ nu se întrepune, amploiatulŭ şi justiţia nu esistă pentru ţĕranŭ. Şi cine stă în potrivă? Unŭ jidanŭ?! *Nu, dece, sute şi decĭ e necesarŭ mii.* Eraşĭ sinagoga. Acolo se adună la fie-care „Schabes", şi după terminarea ceremoniei se înţelegŭ. Are cineva luptă cu unŭ „gojŭ". orĭ voesce sĕ-lŭ nimicéscă pe creştinŭ, stau la disposiţiă tóte capetele înţelepte ale jidovimei spre a-i da sfaturile cele mai mişelescĭ. Ceea ce nu scie unulŭ, scie altulŭ şi resultatulŭ acestei sfătuirĭ comune în adevĕrŭ e o cale, prin care se caută ruinulu ţĕranului. Aicĭ autorulŭ citéză vorbele lui Istoczv, carele a disŭ la procesulŭ sĕu: Eu suntŭ, precum trebue sĕ o mărturisescŭ, unŭ omŭ cu judecată sănĕtósă şi cu cunoscinţe, şi cu tóte acestea abia m'am pututŭ scăpa de acéstă rasă. Câtŭ de greu se va pute scăpa unŭ bietŭ ţĕranŭ, care nu e altceva decâtŭ unŭ nătărĕu simplu şi demnŭ de compătimitŭ.

Sporirea neamului jidovescŭ o garantéză legea lorŭ particulară, conformŭ căreia orĭ cărui jidovŭ îi stă în libera voiă a se despărţi de femee, decă n'a avutŭ în decursulŭ mai multorŭ anĭ copii, de aceea şi dice autorulŭ, că în întréga cĕlĕtoria sa prin Marmaţia n'a vĕdutŭ decâtŭ o singură familiă, unde nu erau copii la casă şi aicĭ femeea se ocupa cu cărţile, da de norocŭ, ér bărbatulŭ a fostŭ unŭ omŭ prostănaticŭ.

Multŭ se miră autorulŭ, cum de statulŭ ungarŭ sprijinesce aşa puternicŭ acestŭ soiu de ómenĭ, care caută tóte mijlócele sĕ se subtragă dela serviciulŭ militarŭ, mutilându'şĭ şi chiar membrele; ér prin feliu de feliu de apucăturĭ se subtragŭ dela sarcinile statului, denegândŭ adeseorĭ ceea-ce posedŭ. Se vede însĕ, că autorulŭ nu scie, că Jidovismulŭ e isvorŭ de sporire a maghiarismului.

In *Transilvania* numĕrulŭ jidovilorŭ e de 300,000 la apróре 3 milióne locuitorĭ; patria lorŭ pare a fi *Galiţia*, unde locuescŭ 700,000 jidovĭ, adecă atâţia câţĭ în Germania dimpreună cu Anglia, Italia, Francia şi Bulgaria. De aicĭ rĕsară şi vestiţii neguţătorĭ de fete; ér în Bucovina numĕrulŭ se sporesce mereu şi cu acéstă sporire şi pămênturile pică în mâna lorŭ astfelŭ, că 80% din pămêntulŭ acestei ţĕrişóre ilŭ lucréză jidovii. Afară de acésta a mai intervenitŭ şi baronulŭ *Hirsch* cu fabulósa'i fundaţiune, care cresce pe fie-care anŭ celŭ puţinŭ câte 10 mii tinerĭ jidovĭ pentru industriă.

Icóna despre *România* e de totŭ posomorîtă — în specialŭ despre Moldova, unde totŭ negoţulŭ e în mânile jidovilorŭ şi oraşele mai însemnate suntŭ covêrşite de jidovime. In întréga Româniă suntŭ ovrei totŭ la 7 ómenĭ unulŭ.

Când se va învĕţa minte Românulŭ, sĕ nu se lase a cădé jertfă Jidovului?

Cereale şi Recolte în România.

Temperatura continuă a fi bună şi favoriséză cum nu se póte mai bine arăturile de primăvéră. Cultivatorii desfăşură o mare activitate, toţĭ fiindŭ ocupaţĭ cu munca câmpului. Din causa acésta şi transporturile de cereale din interiorulŭ ţĕrei, la porturĭ, au mai diminuatŭ.

In porturĭ, espediţiunile urméză fără întrerupere, preţurile însĕ suntŭ totŭ slabe, cu tóte că judecândŭ după calităţile ce se vêndŭ, aceste preţurĭ se potŭ considera încă bine.

Brăila-Galaţŭ cotéză: Grâu $60^1/_2$ libre fr. 12; 58 libre fr. 10,40 hectolitrulŭ; 57 libre fr. 9,85; 55 libre fr. 9.

Sĕcara s'a datŭ cu fr. 6,20 greutate 54 libre; şi 5,50 aceea de 51 libre.

Porumbulu a fostŭ căutatŭ: $59^3/_4$ libre fr. 7,45; 59 libre. fr. 6,70.

Orzulŭ de $45^3/_4$ libre s'a plătitŭ cu fr. 5,20 şi acela de $42^1/_2$ libre cu fr. $4{,}32^1/_2$ marfă de magazie.

In ţinuturile interióre ale Franciei, afacerile au fostŭ fórte calme. Calmulŭ s'a accentuatŭ şi în porturĭ. La Marsilia tendinţa a rĕmasŭ greóe, se constată chiar o uşóră scădere.

In Englitera afacerile suntŭ apróре fórte rele. Cursurile suntŭ în scădere şi speranţile grâului în pămêntŭ suntŭ satisfăcĕtóre.

In Germania afacerile au fostŭ puţinŭ active; slăbiciunea a domnitŭ tótă sĕptĕmâna. Aceeaşĭ situaţiune se observă şi în Austro-Ungaria.

Din Anvens i-se scrie „Curier. Financiarŭ", că piaţa sufere încă şi că preţurile cerealelorŭ au continuatŭ a scădé în modŭ constantŭ până la finele sĕpĕmânei. De atuncĭ însĕ pare că scăderea s'a mai opritŭ, şi decă America nu va veni din nou sĕ facă nebunii, s'ar putea prea bine ca cursurile sĕ ia o reprindere. Este de notatŭ că în cursulŭ celorŭ optŭ dile trecute s'au tratatŭ multe afacerĭ în grâurĭ române cu preţurĭ reduse.

CUNUNIĂ.

D-lŭ George Serbŭ de Cuvin, deputatŭ dietalŭ, şi d-şóra Clarisse Geist, îşĭ vorŭ serba cununia în Budapesta la 27 Aprilie st. n. a. c.

Cursulŭ pieţei Braşovŭ
din 27 Aprilie st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.43	Vênd.	9.45
Argintŭ românescŭ -	"	9.40	"	9.43
Napoleon-d'orĭ - - -	"	9.48	"	9.50
Lire turcescĭ - - -	"	10.72	"	10.77
Imperialĭ - - - -	"	9.72	"	9.7
Galbinĭ	"	5.60	"	5.63
Scris. fonc. „Albina" 6%	"	101.—	"	—.—
" " " 5%	"	98.50	"	99.—
Ruble rusescĭ - - -	"	126.—	"	127—
Discontulŭ - - - -	$6^1/_2$—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena
din 26 Aprilie st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4% - - - - - - -	103.20
Renta de hârtiă 5% - - - - - - -	96.60
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare -	144.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	99.70
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	— —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	114.50
Bonurĭ rurale ungare - - - - - -	105.—
Bonurĭ cu clasa de sortare - - - -	105.—
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timişŭ - - -	105.—
Bonurĭ cu cl. de sortare - - - - -	105.—
Bonurĭ rurale transilvane - - - - -	105.—
Bonurĭ croato-slavone - - - - - -	105.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ - - - - - - - -	99.80
Imprumutulŭ cu premiulu ungurescŭ	144.35
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului - -	131.25
Renta de hârtiă austriacă - - - - -	85.—
Renta de argintŭ austriacă - - - - -	85.40
Renta de aurŭ austriacă - - - - - -	110.95
Losurĭ din 1860 - - - - - - - -	114.80
Acţiunile băncei austro-ungare - -	896.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar. -	307.—
Acţiunile băncei de creditŭ austr. -	298.75
Galbenĭ împĕrătescĭ - - - - - - -	5.65
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - -	$9.49^1/_2$
Mărcĭ 100 imp. germane - - - -	58.50
Londra 10 Livres sterlinge - - - -	119.80

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

Cancelaria Negruțŭ

în Gherla—Sz.-ujvár—Transilvania

DESCHIDE ABONAMENT PE ANUL 1889

la

AMICULU FAMILIEI. Diarŭ beletristicŭ și enciclopedicŭ-literarŭ — cu ilustrațiunĭ. — Cursulŭ XIII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numerĭ câte de 2—3 cóle cu ilustrațiunĭ frumóse; și publică articlii socialĭ, poesii, novele, schițe, piese teatralĭ ș. a. — mai departe tractéză cestiunĭ literare și scienţifice cu reflesiune la cerințele vieței practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a Românilorŭ de pretutindenea, precum și a celorlalte poporațiunĭ din patriă și străinătate; și prin glume, în mare parte ilustrate, nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grijile vieței; și preste totŭ nisuesce a întinde tuturorŭ individiḑilorŭ din familiă o petrecere nobilă și instructivă. — Prețulŭ de prenumerațiune pre anulŭ întregŭ e 4 fl., pentru România și străinătate 10 francĭ, lei, plătibilĭ și în bilete de bancă orĭ marce postalĭ.

PREOTULŬ ROMÂNŬ. Diarŭ bisericescŭ, scolarŭ și literarŭ — cu ilustrațiunĭ. — Cursulŭ XV. — Apare în broșurĭ lunare câte de $2^{1}/_{2}$—$3^{1}/_{2}$ cóle, și publică portretele și biografiile archiereilorŭ și preoțilorŭ mai distinșĭ, precum și alte portrete și ilustrațiunĭ, — mai departe articlii din sfera tuturorŭ sciințelorŭ teologice și între acestia mulțime de predice pre duminecĭ, serbătorĭ și diverse ocasiunĭ, mai alesŭ funebralĭ, — apoi studii pedagogice-didactice și scienţifice-literarĭ; și în urmă totŭ soiulŭ de amĕnunte și scirĭ cu preferința celorŭ din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețulŭ de prenumerațiune pre anulŭ întregŭ e 4 fl. — pentru România 10 francĭ — lei, plătibilĭ și în bilete de bancă orĭ marce postalĭ.

Colectanții primescŭ gratisŭ totŭ alŭ patrulea esemplarŭ.

Numerĭ de probă se trimitŭ gratisŭ orĭ-cuĭ cere.

Totŭ de aci se mai potŭ procura și următórele cărțĭ din editura propriă:

Renascerea limbei românescĭ în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II. și III. Prețulŭ broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Tóte trei împreună 1 fl.

Merinde dela șcólă *seu învĕțăturĭ pentru poporŭ* culese din diarulŭ unui scolarŭ de *Dr. Georgiu Popa.* — Opulŭ acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe unŭ locŭ de frunte în bibliotecile nóstre poporale. D-lŭ autorŭ a avutŭ nimerita idee, de a publica prin opulŭ de față unŭ diarŭ de șcólă, ce și-lŭ facuse ca elevŭ de anul I alŭ școlei poporale superióre din Câmpenĭ, va se ḑică pe când era în alŭ 4-lea anŭ de școlă. In acestŭ diar se cuprindŭ diferite impresiunĭ din copilăriă, atâtŭ din școlă câtŭ și afară de școla: o colecție bogată de diferite povĕțuirĭ primite dela învĕțătorulŭ sĕu, pe carĭ autorulŭ le-a prelucratŭ și desvoltatu cu multă îngrijire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istoriă etc. etc. se află în acestŭ opŭ, așa că singurŭ numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. es. capitululŭ despre fumatŭ, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajunsŭ pentru a merita sĕ nu lipséscă din nicĭ o bibliotecă poporală românéscă. Opulŭ cuprinde 289 pagine 8⁰ —Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto-francatŭ e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariulŭ. Novelă originală e Emilia Lungu. Prețulŭ 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Pețulŭ 20 cr.

Idealulŭ perdutŭ. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 15 cr.

Opera unui omŭ de bine. Novelă originală.—Continuarea novelei: **Idealulŭ pierdutŭ** de Paulina C. Z. Rovinar. Prețulŭ 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Codreanŭ craiulŭ codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Ultimulŭ Sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Bunica și Nepoțelulŭ. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé G. Simu. Prețulŭ 10 cr.

Probitatea în copilăriă. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețulŭ 10 cr.

Elŭ trebue sĕ însore. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțŭ. Prețulŭ 25 cr.

Branda seu Nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoșŭ. Novelă istorică națională. Prețulŭ 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioanŭ Tanco. Prețulŭ 30 cr.

Hermanŭ și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantinŭ Morariu. Prețulŭ 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragediă în 5 acte după Euripide, tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Prețulŭ 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în salele gimnasiului din Fiume prin Vincențiu Nicóră, prof. gimnas. — Cu portretulŭ M. S. Reginei României. Prețulŭ 15 cr.

Poesii, de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unŭ volumŭ de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețulŭ redusŭ (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Trandafirĭ și viorele, poesii poporale, culese de Ioanŭ Popŭ Reteganu. Unŭ volumŭ de 14 cóle. Preț. 60 cr.

Tesaurulŭ dela Petrosa seu **Cloșca cu puii ei de aurŭ.** Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețulŭ 20 cr.

Biblioteca Sătĕnului Românŭ. Cartea III și IV, cuprindŭ materii fórte interesante și amusante. Prețulŭ la ambele 50 cr. — câte una deosebĭ 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. Cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețulŭ 30 cr.

Colectă de recepte din economiă, industriă, comerciu și chemiă. Prețulŭ 50 cr.

Economia pentru scólele popor. de T. Roșiu. Ed. II. Prețulŭ 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Românĭ. De V. Gr. Borgovan. Prețulŭ 15.

Manualŭ de Gramatica limbei române pentru scólele poporalĭ în trei cursurĭ, de Maximŭ Popŭ, profesorŭ la gimnasiulŭ din Năsĕudŭ. — Manualŭ aprobatŭ prin ministeriulŭ de culte și instrucțiune publică cu rescriptulŭ de data 26 Aprilie 1886, Nr. 13,193. — Prețulŭ 30.

Nu mĕ uita. Colecțiune de viersurĭ funebralĭ, urmate de iertăciunĭ, epitafiă ș. a. Prețulŭ 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțătorĭ și preparandĭ. Broș. I. scrisă de Gavrilŭ Trifu profesorŭ preparandială. Prețulŭ 80 cr.

Cuvântărĭ bisericescĭ în tóte sĕrbătorile de peste anŭ de *Ioanŭ Papiu.* — Unŭ volumŭ de peste 24 cóle 8⁰ mare, hârtiă fină. — Numele d-lui I. Papiu este multŭ mai bine cunoscutŭ clerului românŭ, decâtŭ sĕ fiă de lipsă a mai recomanda acestŭ nou productŭ alŭ d-sale. Clerulŭ românŭ a învĕțatŭ a'i aprețui scrierile d-sale pentru însemnata lorŭ valóre literară. Noulŭ tomŭ de predicĭ întrece însĕ tóte volumurile de predicĭ edate până acum, prin întocmirea sa — avêndŭ o notiță istorică la fie-care sĕrbătóre, — care arată timpulŭ introducerei, fasele prin carĭ a trecutŭ și modulŭ cum s'a stabilitŭ respectiva sĕrbătóre. — Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto francatŭ e 2 fl. v. a.

Cuvêntărĭ funebrale și iertăciunĭ pentru diferite casurĭ de mórte, întocmite de Ioanŭ Papiu. — Acestŭ volumŭ de peste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntărĭ acomodate pentru orĭ-ce casurĭ ordinare de mórte, 4 pentru casurĭ ordinare de mórte întêmplate în timpurĭ diferite ale anului, 10 la casurĭ ordinare însĕ mai specialĭ de mórte, 4 la înmormântarea omenilorŭ bĕtrânĭ, 5 la înmormêntarea pruncilorŭ, tinerilorŭ și a junilorŭ, 9 la casurĭ de mórte specialĭ; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciunĭ precedate de o introducere generală în iertăciunĭ, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbatŭ, 3 — a părintelui dela fii, 4 — a mamei dela fii, 5 — a fiilorŭ dela părinți, 6 a fratelui seu surorei dela frațĭ și surorĭ, 7 — a nepoților dela moșĭ, moșe, bunĭ, bune, străbunĭ, străbune, 8 — a nepoților dela unchiu și mătușe, 9 — dela nemurĭ și consângenĭ mai depărtațĭ, 10 — dela consoțĭ de aceeașĭ ocupațiune 11 — dela binefăcĕtorĭ, amicĭ, cunoscuțĭ și dela toțĭ creștinii adunațĭ. Recomandămŭ clerului românŭ acestŭ bogatŭ volumŭ de cuvêntărĭ funebralĭ și iertăciunĭ lucrate amĕsuratŭ tuturorŭ cerințelorŭ preoțimei fungente la casurĭ funebralĭ. Prețul unui esemplarŭ spedatŭ franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntărĭ bisericescĭ, tomulŭ III, scrise de Ioanŭ Papiu. — Acestŭ tomu cuprinde predicĭ pe Duminecĭ și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețulŭ unuĭ esemplarŭ spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolicŭ seu **concordanțele tradițiunei** în douĕ limbĭ — română și latină, tracteză despre primatulŭ bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. — Scrisŭ de Ioanŭ Papiu. — Opulŭ acesta a fostŭ recensatŭ favoritorŭ și lăudat și de foile străine. — Prețulŭ unui esemplarŭ spedatŭ franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei seu cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopulŭ lui espuse în modŭ popularŭ de profesorulŭ Dr. Iosifŭ Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorulŭ) de Ioanŭ Papiu. — Acestŭ opŭ, care se estinde pe 11, cóle 8⁰, e fórte acomodatŭ ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețulŭ numai de 50 cr. esemplariulŭ spedatŭ franco.

Manualŭ catecheticŭ pentru primii anĭ scolasticĭ, prelucratŭ după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fostŭ profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariulŭ archidiecesanŭ din Blașiu, actualmente vicarŭ archiepiscopescŭ în Făgărașŭ. — Acestŭ opŭ de mare însemnătate pentru literatura catechetică româna este o prelucrare liberă, schimbândŭ unele aplicărĭ practice cu altele recerute de relațiunile și lipsele băieților noștri, ér ceremoniele bisericescĭ înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. In note se arată și procederea ce are sĕ o observe catechetulŭ față cu discipulii sĕi. Acéstă scriere are sĕ fiă unŭ îndreptarŭ în mâna catecheților, învĕțătorilorŭ și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilorŭ băiețĭ. — Prețulŭ unui esemplarŭ din acestŭ opŭ, — care pórtă clausula aprobărei prea ven. Ordinariatŭ metropolitanŭ din Blașiu și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avêndŭ mai multe poesii în textŭ, — este 1 fl.

Omiliile celui dintre sfințĭ Părintelui nostru Ioanŭ Gură-de-Aurŭ la epistolele sfântului apost. Paulŭ către Titu și Filemonŭ. Traduse de Constantinŭ Morariu. Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto francatŭ e 60 cr.

Dumnedeéscă liturgie a celui dintru sânțĭ părintelui nostru Ioanŭ Chrysostomŭ compusă din operele acelui sântŭ părinte, de Ioanŭ Boroșiu parochŭ gr. cat. și ases. consist. Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto-francatŭ e 40 cr.

Cele mai eftine cărțĭ de rugăciunĭ:

Mărgăritarulŭ sufletului. Carte bogată de rugăciunĭ și cântărĭ bisericescĭ, fórte frumosŭ ilustrată. Prețulŭ unui esemplarŭ broșuratŭ e 40 cr., legatŭ 50 cr., legatŭ în pânză 80 cr., legatŭ mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl.30, în legătură de luxŭ 2.50—2.80

Miculŭ mărgăritarŭ sufletescŭ. Cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ bisericescĭ — frumosŭ ilustrată, pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele. Prețulŭ unui esemplarŭ broșuratŭ e 15 cr., — legatŭ 22 cr., legatŭ în pânză 26 cr.

Cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețulŭ unui esemplarŭ e 10 cr.; 50=3 flor.; 100=5 fl.

Visulŭ Prea Sântei Vergure Maria a Născĕtorei de D-ḑeu urmatŭ de mai multe rugăciunĭ frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplar legat spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Isusŭ Christosŭ. Prețulŭ unui esemplarŭ legatŭ și spedatŭ franco e 15 cr.; 40 de esemplare 6 fl.; 100 esemplare 10 fl.

A se adresa la „CANCELARIA NEGRUȚU" în Gherla (Sz-ujvár. — Transilvania), unde se cumpĕră acțiile tuturorŭ băncilorŭ române cu prețurile cele mai bune.

Rugămŭ pe domnii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei."

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.